

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT**

Masarykova cesta 16, 1000 Ljubljana
Gp.mizs@gov.si

Številka: 511-1/2021/21

Ljubljana, 1. julij 2021

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Poročilo o delovanju Slovenske nacionalne komisije za UNESCO 2019 – 2020

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN in 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) in na podlagi drugega odstavka 2. člena Sklepa o ustanovitvi Slovenske nacionalne komisije za UNESCO (Uradni list, št. 47/19) je Vlada Republike Slovenije na ....seji dne ..... sprejela naslednji:

SKLEP

Vlada Republike Slovenije sprejme poročilo o delovanju Slovenske nacionalne komisije za UNESCO v obdobju 2019-2020.

mag. Janja Garvas Hočevar
v. d. GENERALNEGA SEKRETARJA

SKLEP PREJMEJO:

- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
- Ministrstvo za zunanje zadeve,
- Ministrstvo za kulturo,
- Ministrstvo za okolje in prostor,
- Ministrstvo za javno upravo,
- Urad RS za komuniciranje,
- Veleposlaništvo RS v Parizu.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Prof. dr. Simona Kustec, ministrica
- Gašper Hrastelj, direktor, Urad za UNESCO, MIZŠ

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

Članice in člani Slovenske nacionalne komisije za UNESCO

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

/

5. Kratek povzetek gradiva:

Gradivo vsebuje poročilo o delovanju Slovenske nacionalne komisije za UNESCO v obdobju 2019 – 2020.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

	Teškoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				

II. Finančne posledice za državni proračun

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1**

SKUPAJ

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1

SKUPAJ			
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:			
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ			
OBRAZLOŽITEV:			
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu			
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):			
– prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, – obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.			
II. Finančne posledice za državni proračun			
Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:			
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:			
Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:			
– proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep, – projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in – proračunske postavke.			
Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.			
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:			
Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.			
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:			
Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.			
7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:			
/			
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:			
Gradivo ni take narave, da bi bilo potrebno sodelovanje z združenji občin.			
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:			DA/NE

- pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin.	
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: – Skupnosti občin Slovenije SOS: DA/NE – Združenju občin Slovenije ZOS: DA/NE – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA/NE	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	DA/NE
Gradivo ni take narave, da bi ga bilo treba predhodno objaviti na spletni strani.	
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA/NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA/NE
Prof. dr. Simona Kustec MINISTRICA	

PRILOGA II

Predlog sklepa vlade RS

Na podlagi 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN in 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) in na podlagi drugega odstavka 2. člena Sklepa o ustanovitvi Slovenske nacionalne komisije za UNESCO (Uradni list, št47/19) je Vlada Republike Slovenije na ....seji dne ..... sprejela naslednji:

SKLEP

Vlada Republike Slovenije sprejme poročilo o delovanju Slovenske nacionalne komisije za UNESCO v obdobju 2019-2020.

mag. Janja Garvas Hočevar
v. d. GENERALNEGA SEKRETARJA

SKLEP PREJMEJO:

- Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport,
- Ministrstvo za zunanje zadeve,
- Ministrstvo za kulturo,
- Ministrstvo za okolje in prostor,
- Ministrstvo za javno upravo,
- Urad RS za komuniciranje,
- Veleposlaništvo RS v Parizu.

PRILOGA III

Poročilo o delovanju Slovenske nacionalne komisije za UNESCO 2019 – 2020

1. UVOD

Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (UNESCO) je specializirana agencija v okviru sistema Organizacije združenih narodov (OZN). Slovenija je postala članica UNESCO 27. maja 1992, ko je podala izjavo o sprejetju Ustave UNESCO (Akt o potrditvi nasledstva glede konvencij, statotov in drugih mednarodnih sporazumov, ki predstavljajo akt o ustanovitvi mednarodnih organizacij, Uradni list RS, Mednarodne pogodbe, št. 35/92).

Naloge in pristojnosti Slovenske nacionalne komisije za UNESCO (v nadaljevanju: SNKU) in Urada za UNESCO (v nadaljevanju: Urad) kot strokovne službe segajo na vsa področja, ki jih UNESCO kot specializirana agencija Organizacije Združenih narodov pokriva. Urad koordinira delo na področjih kulture, šolstva, visokega šolstva, znanosti ter naravne in kulturne dediščine. Skupaj s SNKU načrtuje in tudi financira programe s teh področij. SNKU v sodelovanju z Ministrstvom za zunanje zadeve oz. Veleposlaništvom RS v Parizu usklajuje in izvaja naloge, povezane s sodelovanjem Republike Slovenije v upravljanju organizacije, med drugim članstvo v vodilnih in pomožnih organih UNESCO ter udeležbo na generalni konferenci. Ena izmed nalog je tudi povezovanje med državnimi organi in civilno družbo, kar Urad izvaja predvsem s spodbujanjem dejavnosti civilne družbe ob svetovnih dnevih, letih in desetletjih, za katere je UNESCO vodilna organizacija v sistemu OZN ter v drugih programih in aktivnostih UNESCO. SNKU preko Urada stopa tudi v partnerstva z zasebnim sektorjem.

SNKU deluje na podlagi Sklepa o ustanovitvi Slovenske nacionalne komisije za UNESCO z dne 26. julija 2019. S sklepom je vlada med drugim določila, da strokovno-administrativne naloge za SNKU opravlja Urad Slovenske nacionalne komisije za UNESCO (v nadaljevanju: Urad), ki deluje v okviru ministrstva, pristojnega za izobraževanje, znanost in šport.

Vlada RS je s sklepom z dne 8.4.2021 za predsednico SNKU imenovala prof. dr. Ireno Mlinarič Raščan.

V okviru Slovenske nacionalne komisije za UNESCO redno delujejo naslednji odbori:

Nacionalni odbor Medvladne oceanografske komisije (Intergovernmental Oceanographic Commission – IOC), Nacionalni odbor Mednarodnega programa za vede o zemlji in geoparke (International Geoscience and Geoparks Programme – IGGP), Nacionalni odbor programa Človek in biosfera (Man and Biosphere - MAB), Nacionalni odbor programa za upravljanje z družbenimi spremembami (Management of Social Transformations – MOST), Nacionalni odbor mednarodnega hidrološkega programa (International Hydrological Programme – IHP) in Nacionalni odbor UNESCO programa Spomin sveta (Memory of the World). Omenjeni odbori sodelujejo z UNESCO pri izvajanju programov s svojega področja, izvajajo pa tudi vrsto znanstvenih in raziskovalnih projektov in projektov popularizacije znanosti v nacionalnem okviru.

Naloge generalnega sekretarja SNKU in direktorja Urada od 15. novembra 2020 dalje opravlja Gašper Hrastelj.

LETO 2019

1. DEJAVNOSTI SLOVENSKE NACIONALNE KOMISIJE ZA UNESCO (SNKU) – izbor

Gašper Hrastelj (Urad za UNESCO) je v sodelovanju s predstavniki Inštituta Jožef Stefan aktivno sodeloval v procesu priprave besedila za priporočilo UNESCO o prosto dostopnih izobraževalnih virih (Open Educational Resources = OER). Končni osnutek je bil usklajen na t.i. Special Committee Meeting-u meseca maja v Parizu. Priporočilo je bilo sprejeto na 40. zasedanju generalne konference (novembra 2019).

Na 40. zasedanju generalne konference UNESCO je bila potrjena ustanovitev Mednarodnega raziskovalnega centra za umetno inteligenco pod okriljem UNESCO (International Research Centre on Artificial Intelligence = IRCAI) s sedežem v Ljubljani.

Po izredno uspešni organizaciji 2. svetovnega kongresa o OER 2017 v Ljubljani in sprejetju Ljubljanskega akcijskega načrta je bila Slovenija vodilna država v procesu priprave besedila za UNESCO priporočilo za OER (Recommendation) – mednarodno pravnega instrumenta UNESCO. Priporočilo je bilo sprejeto na 40. zasedanju generalne konference UNESCO meseca novembra. S tem je Slovenija močno pridobila na svoji prepoznavnosti v svetu in dala pomemben pečat pri izvajanju svojega članstva v IO UNESCO v obdobju 2016 – 2019.

UNESCO mladinska platforma (UMP)

Koordinacija UNESCO mladinske platforme je izvedla vrsto aktivnosti po sprejetem programu.

UNESCO ASPnet Slovenije

Glavne aktivnosti v letu 2019 so bile: letno srečanje vodij središč za pripravo letnega načrta (februar 2019, Slovenj Gradec); vodilni dogodek UNESCO pridruženih šol v letu 2019: srečanje učencev in dijakov vseh UNESCO ASP šol v mreži (20. september 2019, Slovenj Gradec); letni strokovni seminar za mentorje, ravnatelje in koordinatorje UNESCO pridruženih šol: (IV. OŠ Celje in Srednja zdravstvena šola v Celju, 15.-16. november 2019); sodelovanje med UNESCO pridruženimi šolami na nacionalni ravni preko najavljenih projektov in ostalih dejavnosti; izdaja tiskanega Letnega poročila o izvedenih projektih v šolskem letu 2018/2019; evalvacija projekta Preprečevanja nasilja v šolah v sodelovanju z Uradom za UNESCO Benetke - implementacijska srečanja v vseh središčih UNESCO ASP mreže, ISA Inštitut Ljubljana (jan–mar 2019); sodelovanje v projektu 2 Toolkits on global citizenship education za osnovne in srednje šole - OŠ Preserje pri Radomljah (marec 2019); udeležba dijakinje Gimnazije Idrija na mednarodnem srečanju Mladi in svetovna dediščina v Olimpiji, Grčija (april 2019); seja programskega sveta UNESCO ASP - v skladu s statutom je podaljšal mandat nacionalnemu koordinatorju za naslednjih pet let (29. 5. 2019); sodelovanje 11 dijakov UNESCO ASP srednjih šol na mednarodnem srečanju ASP šol v Magnitogorsku v Rusiji od 25. do 28. aprila 2019 (Ago-Sphere).

UNESCO katedre

Urad za UNESCO je tudi v letu 2019 aktivno spremljal in sodeloval pri dejavnostih vseh treh slovenskih UNESCO kateder: UNESCO katedra za krasoslovje (Univerza v Novi Gorici / ZRC SAZU Institut za raziskovanje krasa), UNESCO katedra odprtih tehnologij za prosto dostopne izobraževalne vire in odprto učenje (Inštitut Jožef Stefan) in UNESCO katedre o zmanjševanju tveganj ob vodnih ujmah (Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo na Univerzi v Ljubljani).

Svetovni dan filozofije

Svetovni dan filozofije 2019 je bil posvečen širši temi 'prevrednotenja vrednot' in je potekala v Dvorani sv. Frančiška Asiškega v Kopru kot filozofski razgovor treh filozofov: Smiljane Gartner iz *Filozofske fakultete v Mariboru*, Tomaža Grušovnika iz *Univerze na Primorskem* ter Gorazda Brneta, profesorja filozofije in ravnatelja *Gimnazije Ilirska Bistrica*.

UNESCO-L'OREAL Za ženske v znanosti

Na slovesni podelitvi v Raziskovalnem središču Slovenske akademije znanosti in umetnosti so bile 8. marca nagrajene tri mlade slovenske raziskovalke v okviru 13. razpisa nacionalnega programa štipendij L'Oréal-UNESCO „Za ženske v znanosti“. Prejemnice štipendije v letu 2019 so bile: farmacevtka Janja Mirtič, analizna kemičarka Barbara Petovar in biologinja Katja Uršič.

S slovenskimi nominacijami smo sodelovali tudi na razpisu za nagrade za življenjsko delo L'Oréal-UNESCO For Women in Science Awards 2020 ter na razpisu za post-doktorske študentke International Rising Talents 2020.

Mednarodno leto periodnega sistema elementov, skupna razstava na prostem na panojih ob Ljubljani (Urad za Unesco, Kemijski inštitut, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Ljubljani, Pedagoška fakulteta Univerze v Ljubljani, Center Kemikum, Slovensko kemijsko društvo in Hiša eksperimentov), julij 2019.

Nacionalni odbor programa za upravljanje družbenih sprememb (MOST) je organiziral 11. Slovensko družboslovno konferenco na temo "Opazovanje družbenih transformacij: Nacionalne in transnacionalne perspektive", ki je potekala v Ljubljani od 30. maja - 1. junija 2019 kot tradicionalni mednarodni strokovni dogodek. Med obravnavanimi temami so bile svetovni položaj družboslovja,

politični populizem, vprašanja moči in varnosti, politične participacije, in političnih reprezentacij, migracije, trajnostni razvoj, različne delitve in neenakosti ter mediji.

Republika Slovenija je pripravila Periodično poročilo Konvencije o ukrepih za prepoved in preprečevanje nedovoljenega uvoza in izvoza kulturnih dobrin ter prenosa lastninske pravice na njih (1970).

2. UDELEŽBA NA ZASEDANJH IN SODELOVANJE Z DRUGIMI NACIONALNIMI KOMISIJAMI ZA UNESCO

V letu 2019 je slovenska delegacija sodelovala na pomladanskem in jesenskem zasedanju izvršilnega odbora UNESCO, predstavnik RS v IO UNESCO se je udeležil obeh zasedanj pripravljalne skupine (PrepGroup).

Od 12. do 27.11. je potekalo 40. zasedanje generalne konference UNESCO. Posebno poročilo o udeležbi delegacije RS je bilo predloženo Vladi RS.

Od 24. do 26. februarja 2019 je v organizaciji Urada za UNESCO na Bledu potekalo 4. neformalno srečanje evropske mreže nacionalnih komisij za UNESCO. Udeležilo se ga je več kot 70 predstavnikov nacionalnih komisij za UNESCO iz skoraj 40 evropskih držav. Na posebno povabilo so se ga udeležili predstavniki UNESCO komisij iz Koreje in Kanade. Sekretariat UNESCO sta zastopala namestnik generalne direktorice za prioriteto Afrika in mednarodne odnose ter vodja oddelka za izvajanje strateške transformacije UNESCO.

Od 4. do 8. marca je potekal UNESCO Teden mobilnega učenja (Mobile Learning Week 2019). Posebne okrogle mize se je aktivno udeležil Minister za izobraževanje, znanost in šport, dr. Jernej Pikalo. Tedna so se udeležili tudi predstavnik Urada za UNESCO in sodelavci Inštituta Jožef Stefan z vodenjem nekaterih predstavitev in delavnic na področju umetne inteligence.

Minister za izobraževanje, znanost in šport, dr. Jernej Pikalo se je kot posebni gost aktivno udeležil mednarodne konference o umetni inteligenci in izobraževanju, ki je potekala od 16. do 18. maja v Pekingu, LR Kitajska.

Gašper Hrastelj se je mudil na delovnem obisku na UNESCO Inštitutu za vseživljenjsko učenje (UIL v Hamburgu (25. + 26. junij).

Marjutka Hafner se je na posebno povabilo udeležila srečanja nacionalnih komisij za UNESCO iz vzhodne in jugovzhodne azijske regije. Srečanje je potekalo v Južni Koreji od 28. do 30. avgusta.

12. septembra je v organizaciji Turške nacionalne komisije za UNESCO potekalo srečanje nacionalnih komisij za UNESCO iz držav članic izvršilnega odbora UNESCO. Srečanja se je udeležila Marjutka Hafner.

Gašper Hrastelj se je udeležil OpenEducation Policy Foruma v Varšavi, 7. in 8. oktobra. Predstavil je UNESCO Priporočilo o OER.

Od 29. do 31. oktobra je potekalo 7. srečanje držav podpisnic UNESCO Konvencije proti dopingu v športu. Konference sta se udeležila Janko Dvoršak, predsednik Slovenske antidoping organizacije, in Gašper Hrastelj.

Gašper Hrastelj se je skupaj s predstavniki UNESCO katedre OER aktivno udeležil konference OE GLOBAL 2019, ki je potekala 26. in 27.11. v Milanu. Predstavili smo novo UNESCO Priporočilo o OER, ki je bilo sprejeto na 40. generalni konferenci UNESCO.

Od 10. do 13. je potekal UNESCO Regionalni forum o umetni inteligenci v Sao Paulo, Brazilija. Foruma se je udeležil Gašper Hrastelj, ki je predstavil načrt za delovanje novega Mednarodnega raziskovalnega centra za UI.

9. UNESCO globalna konferenca o medijski in informacijski pismenosti, ki jo je organiziral UNESCO v sodelovanju z GAPMIL, UNAOC ter univerzitetno mrežo medkulturnega dialoga (MILID), je združila različne akterje, ki se zavzemajo za promocijo MIL kot načina za

pospeševanje socialne vključenosti in medkulturnega dialoga, Göteborg, Švedska, september 2019 (Barbara Urbanija, Domen Savič, Urban Lečnik Spaić-mladinski delegat).

5. evropsko srečanje združenj za svetovno dediščino (Rosana Cerkvenik, PŠJ, Suzana Zupanc Hrastar, MOP, Barbara Urbanija; Ibiza, Španija, november 2019) je bilo organizirano z namenom, ustanoviti evropsko združenje upravljavcev enot svetovne dediščine, ki bi omogočilo skupno predstavljanje navzven in skupne projekte. Tokratno srečanje se je osredotočilo na dobre prakse in okoljsko trajnost turizma na enotah svetovne dediščine.

3. SVETOVNA KULTURNA IN NARAVNA DEDIŠČINA, NESNOVNA DEDIŠČINA, BIOSFERNA OBMOČJA, GEOPARKI

Odbor za svetovno naravno in kulturno dediščino je bil s sklepom Slovenske nacionalne komisije za UNESCO (SNKU) ustanovljen 10. 10. 2019 in deluje kot strokovno in posvetovalno telo Slovenske nacionalne komisije za UNESCO.

Odbor za nesnovno dediščino je bil s sklepom Slovenske nacionalne komisije za UNESCO (SNKU) ustanovljen 21. 10. 2019 in deluje kot strokovno in posvetovalno telo Slovenske nacionalne komisije za UNESCO.

Grška nacionalna komisija za UNESCO je organizirala v času od 10. do 14. aprila 2019 2. mladinski simpozij o svetovni kulturni dediščini. Simpozija se je udeležila dijakinja Gimnazije Jurija Vege Idrija. Dijakinjo sta spremljali dve zaposleni na Centru za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija (CUDHg Idrija), direktorica Tatjana Dizdarevič in vodja oddelka za upravljanje in koordinacijo UNESCO Svetovne dediščine Martina Peljhan.

Republika Slovenija se je kot država opazovalka udeležila 43. zasedanja UNESCO Odbora za svetovno dediščino, ki je potekalo med 30. junijem in 10. julijem 2019 v azerbajdžanski prestolnici Baku pod vodstvom azerbajdžanskega ministra za kulturo.

Na sedežu UNESCO v Parizu je 27. in 28. novembra potekala 22. generalna skupščina držav pogodbenic Konvencije o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine. V imenu Republike Slovenije se je udeležila Špela Spanžel, MK.

3. decembra 2019 je Združenje ICOMOS Slovenija na Fakulteti za arhitekturo Univerze v Ljubljani organiziralo mednarodni posvet ICOMOS in svetovna dediščina v Sloveniji.

Ministrstvo za kulturo je na predlog Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine pri Slovenskem etnografskem muzeju v letu 2019 v Register nesnovne dediščine vpisalo devet novih enot nesnovne kulturne dediščine: Streljanje z možnarji, Gibanje Bralna značka, Prevozno čebelarstvo, Izdelovanje pleten in vožnja z njimi po Blejskem jezeru, Prekmurščina, Izdelovanje panjev in čebelnjakov, Vzreja čebeljih matic kranjske čebele, Priprava idrijskih žlikrofov in Piparstvo.

Med 16. in 18. junijem 2019 je v mestu Cremona v Italiji potekalo 13. letno srečanje strokovnjakov JV Evrope za nesnovno kulturno dediščino, ki je bilo letos posvečeno temi varovanja nesnovne kulturne dediščine na lokalnem nivoju, s poudarkom na uradnih okvirih in vpletenosti nosilcev.

Konec maja 2019 je pod pokroviteljstvom SNKU izšla nova posodobljena izdaja publikacije z naslovom Register nesnovne kulturne dediščine Slovenije (2008–2018).

V sredo, 4. septembra 2019, je v prostorih Ministrstva za kulturo potekala podelitev UNESCO certifikata nosilcem zadnjih dveh enot – Klekljanje čipk v Sloveniji in Veščina suhozidne gradnje, znanje in tehnike, ki sta bili konec lanskega leta vpisani na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva.

Ministrstvo za kulturo je nadaljevalo z vodenjem priprave nominacije elementa tradicionalen reje lipicancev za vpis na Reprezentativni seznam. V projektu sodeluje skupno osem držav, v letu

2019 pa je Slovenija skupaj s partnerji pripravila več mednarodnih sestankov v sodelujočih državah in delovnih srečanj ožje skupine strokovnjakov.

Na Generalni skupščini Regionalnega centra za varovanje nesnovne kulturne dediščine JV Evrope pod okriljem UNESCO, ki je potekala 5. decembra 2019 v Sofiji, Bolgarija, sta kot predstavnici Republike Slovenije sodelovali Nena Židov in Anja Jerin.

14. zasedanja Medvladnega odbora za varovanje nesnovne kulturne dediščine UNESCO je potekalo med 9. – 14. decembrom 2019 v Bogoti v Kolumbiji. Udeležila se je Špela Spanžel, MK, članica SNKU.

4. TRADICIONALNE PRIREDITVE

- Društvo slovenskih pisateljev – Svetovni dan poezije (21. marec); Svetovni dan knjige (23. april) / Slovenski dnevi knjige (19.-23. april);
- Konferenca »Responsibility to Protect in Theory and Practice«, UL PF (9.-10.5.);
- Inštitut za raziskovanje krasa: 25. Mednarodna krasoslovna šola »Klasični kras« (junij).

5. POKROVITELJSTVA

(a) UNESCO (ICH)

- Kurentovanje 2019;
- Festival Idrijski čipke 2019
- Noč knjige (23. april);

(b) SNKU

- Mednarodni festivali in dogodki pod okriljem CIOFF v Sloveniji 2019-2021;
- Dogodki v Sloveniji, ki so organizirani v okviru obeleževanja Mednarodnega leta periodnega sistema 2019;
- Vodiči po Slovenski pisateljski poti;
- Razstava + katalog »Ženske in Velika vojna« v organizaciji Foruma Slovanskih kultur (9.4.);
- Noč knjige (23. april);
- BADJURKA
- 7. Slovenski mladinski literarni festival »Bralnice pod slamnikom«;
- Nacionalni mesec skupnega branja (8. september – 8. oktober).

LETO 2020

1. DEJAVNOSTI SLOVENSKE NACIONALNE KOMISIJE ZA UNESCO (SNKU) – posebni dosežki

- Mednarodni raziskovalni center za umetno inteligenco pod okriljem UNESCO International Research Centre on Artificial Intelligence under the auspices of UNESCO = IRCAI

IRCAI: <https://ircai.org/>

IRCAI je novoustanovljen center 2. kategorije pod okriljem UNESCO in prvi in edini, ki se neposredno osredotoča na umetno inteligenco (UI) na globalnem področju. Ustanoviteljica IRCAI je Vlada RS, v začetni fazi delovanja bo center gostoval na Institutu Jožef Stefan. Njegov doseg pa je globalen, medtem ko Slovenijo v svetovnem merilu izpostavlja kot državo, ki je na podlagi dosedanjih izkušenj in dosežkov na tem znanstvenem področju ustvarila primerno okolje za vzpostavitev tovrstnega centra. Znanstveni dosežki bodo v Sloveniji tako še dodatno oplemeniteni s povezavami in spodbudami obstoja raziskovalnega centra, ki se UI loteva celostno in z vizijo doseganja trajnostnih ciljev Združenih narodov.

Osrednji cilj IRCAI je zagotoviti koordinacijsko točko, pot financiranja in pospeševalnik za pristope k razvojnim ciljem Združenih narodov. Pomagal bo razviti in razširiti obstoječe zmogljivosti na različne načine, vključno z ustanavljanjem podpornih raziskovalnih centrov po vsem svetu, razvojem programov usposabljanja ter krepitvijo zmogljivosti in ozaveščenosti ter z vzpostavitvijo mrež za izmenjavo raziskav in znanja o temah UI v zvezi s cilji trajnostnega razvoja.

IRCAI pomeni priznanje slovenskim znanstvenikom in je rezultat dobrega sodelovanja slovenske vlade in UNESCO v preteklosti, še posebej na področju prosto dostopnih izobraževalnih virov, kjer

smo se uveljavili kot globalna in vodilna država na tem področju. IRCAI bo postavil Slovenijo v vrh globalnega tehnološkega in digitalnega dogajanja.

- Splošno

Slovenija je že vrsto let uspešna pri vsebinsko nišnih projektih in aktivnostih UNESCO: ustanovitev IRCAI na področju umetne inteligence; Slovenija sodeluje pri oblikovanju univerzalnih etičnih priporočil za umetno inteligenco; projektni predlog IRCAI je bil nominiran kot eden izmed 8 najboljših produktov na področju uporabe IKT v izobraževanju (globalno); aktivni smo tudi pri promociji boja proti dezinformacijam, varstva novinarjev ter na področju uporabe novih tehnologij za zaščito okolja. Slovenija ima tudi predstavnico v skupini 12 modrecev za vizijo dela in razvoja UNESCO.

Konec leta 2019 so bila sprejeta priporočila o prosto dostopnih izobraževalnih virih (Recommendation on Open Educational Resources = OER). Priporočilo pomeni rezultat 4-letnega intenzivnega in uspešnega dela Slovenije na različnih nivojih in je postavilo Slovenijo v letu 2020 na vrh skupine držav članic UNESCO pri implementaciji priporočil.

- UNESCO program »Spomin sveta«

SNKU je septembra 2020 ustanovila nacionalni odbor za UNESCO program Spomin sveta (Memory of the World).

- Priročnik Svetovna dediščina v rokah mladih

Konec novembra je Center za upravljanje z dediščino živega srebra Idrija s finančno podporo in pod pokroviteljstvom Slovenske nacionalne komisije za UNESCO objavil prevod priročnika Svetovna dediščina v rokah mladih, ki temelji na interdisciplinarnem pristopu in učiteljem pomaga pri ozaveščanju mladih o pomenu svetovne dediščine.

2. UDELEŽBA NA ZASEDANJIH, SODELOVANJE Z DRUGIMI NACIONALNIMI KOMISIJAMI ZA UNESCO IN S SEKRETARIATOM UNESCO

Srečanje evropske mreže Nacionalnih komisij za UNESCO je organizirala in gostila portugalska Nacionalna komisija (februar 2020), v organizacijskem odboru pa je sodelovala tudi Slovenija. Na srečanju je bila obravnavana vrsta tematik, osrednja tema pa je bil sprejem oziroma potrditev skupnih izhodišč nacionalnih komisij evropske mreže glede prihodnosti UNESCO, kot prispevek k pripravi srednjeročne strategije organizacije za obdobje 2022/2029 (dokument 41 C/4 bo sprejela Generalna konferenca UNESCO na 41. zasedanju 2021).

Urad je koordiniral pripravo odgovorov Republike Slovenije na vprašalnik UNESCO glede srednjeročne strategije (41 C/4) in programa UNESCO za obdobje 2022-2023 (41 C/5). Odziv pristojnih resorjev in članov komisije je bil izjemno dober in Slovenija je oddala vsebinsko kompleksen in osredotočen odgovor. Skupaj z Veleposlaništvom RS v Parizu je Urad koordiniral tudi pripravo tako imenovanih shared lines v okviru EU koordinacije za vprašalnik 41 C/4. V virtualni obliki so potekale tudi regionalne konzultacije nacionalnih komisij za oba citirana dokumenta.

Slovenija je s svojimi predstavniki v letu 2020 sodelovala pri nekaterih aktivnostih UNESCO, ki bodo pomembno vplivale na prihodnost organizacije:

- Prof. dr. Maja Zalaznik je bila imenovana s strani generalne direktorice UNESCO v posebno skupino (High Level Panel), ki svetuje generalni direktorici osebno pri določanju prihodnosti UNESCO in njegovi strateški transformaciji.
- Dr. Luka Omladič je bil izbran med člane delovne skupine, ki je pripravila preliminarni osnutek priporočila o etiki umetne inteligence.
- Z delom v pomožnih organih UNESCO sta nadaljevala prof. dr. Mitja Brilly kot član medvladnega odbora Mednarodnega hidrološkega programa (IHP) in prof. dr. Jernej Pikalo kot član upravnega odbora IBE (International Bureau for Education). Obema se mandat izteče v letu 2021.
- Dr. Andrej Gaspari je bil na predlog Ministrstva za kulturo imenovan za člana strokovne skupine Konvencije o podvodni arheološki dediščini.

3. SVETOVNA KULTURNA IN NARAVNA DEDIŠČINA, NESNOVNA DEDIŠČINA

- V letu 2020 je Odbor za svetovno naravno in kulturno dediščino zasedal dvakrat. Člani ožjega delovnega odbora za pripravo UNESCO terminološkega slovarja v sklopu projekta SNKU 2020 'Promocija Svetovne kulturne in naravne dediščine in UNESCO designacij v Sloveniji 2020', ki ga je koordiniral g. Dejan Veranič, so se sestali na več delovnih sestankih s strokovnjaki ZRC SAZU. Poleg izvedbe 1. faze priprave UNESCO terminološkega slovarja (KP Ljubljansko Barje) je koncem novembra 2020 CUDHg Idrija s finančno podporo in pod pokroviteljstvom SNKU objavil prevod priročnika Svetovna dediščina v rokah mladih, ki temelji na interdisciplinarnem pristopu in učiteljem pomaga pri ozaveščanju mladih o pomenu svetovne dediščine. V začetku leta 2020 se je Odbor pridružil *European Network of World Heritage Associations* in bil tudi že predstavljen na skupnem promocijskem gradivu za udeležbo na turističnem sejmu v Berlinu marca 2020, ki pa je zaradi epidemije odpadel. Decembra 2020 je Odbor na podlagi poziva SNKU pripravil predlog aktivnosti oz. projektov za leto 2021 in sicer ponatis priročnika Svetovna dediščina v rokah mladih in organizacijo posveta na temo Klimatske spremembe in Svetovna dediščina v Sloveniji.
- Nacionalni odbor za nesnovno kulturno dediščino (izvajalec: Občina Škofja Loka) je posnel predstavitveni film vseh štirih elementov nesnovne kulturne dediščine, s katerim predstavlja specifičnost ustvarjanja nesnovne kulturne dediščine in pomen vseh štirih elementov, uvrščenih na Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine, kot tudi posebnosti in izjemnosti (dolgotrajnega) nastajanja, živega (aktivnega) prenosa in (cikličnega) poteka oziroma uprizarjanja vsakega od njih.
- SNKU je sofinancirala prevod in natis dokumenta Pristopi k ohranjanju kulturne dediščine 20. stoletja (Madridsko-newdelhijski dokument) iz leta 2017, ki ga je pripravilo Združenje ICOMOS Slovenija. Kulturna dediščina 20. stoletja namreč sodi med eno najbolj ogroženih, tudi zaradi pomanjkljivega prepoznavanja, valorizacije in skrbi zanjo.
- Avgusta 2020 je bilo na UNESCO oddano periodično poročilo o izvajanju Konvencije o varovanju in spodbujanju raznolikosti kulturnih izrazov (2005), ki ga je izpolnilo Ministrstvo za kulturo.
- Vpisi na UNESCO seznam svetovne kulturne in naravne dediščine
Nominacija Plečnikovih del v Ljubljani za vpis na Seznam svetovne dediščine, oddana januarja 2020, bo prvič obravnavana na zasedanju odbora za svetovno dediščino junija/julija 2021. Drugi projekti tečejo na nacionalni in mednarodni ravni, oddaje nominacij za Seznam svetovne dediščine v 2021 ne bomo imeli.
- Vpisi na UNESCO Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine
Marca 2020 je bila oddana nominacija tradicij reje lipicancev za Reprezentativni seznam, ki jo je vodilo Ministrstvo za kulturo in je združila osem evropskih držav, slovenski partnerji pa so bili SEM in Kobilarna Lipica. Zaradi omejitve števila nominacij bo obravnavana v enem od naslednjih elevacijskih ciklusov, 2022 ali pozneje.

V teku je projekt priprave nominacije za vpis čebelarstva na UNESCO Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine, oddaja nominacije je bila predvidena marca 2021.

4. DRUGE AKTIVNOSTI

- UNESCO mladinska platforma (UMP)
Zaradi vpliva covid-19 je morala UMP prilagoditi izvajanje programa za leto 2020. Določene točke niso bile izvedene, druge aktivnosti, ki so bile izvedljive, pa so se okrepile. Te aktivnosti so bile: promocija spletnega medija »pOZNavalec«, nadgradnja in promocija spletnega portala Skupaj močnejši ter delavnice po UNESCO šolah. Predstavniki UMP so se udeležili simulacije OZN v Belgiji. Na Festivalu Lent – Art Kamp sta bili izvedeni dve delavnici o pomenu ohranjanja kulturne dediščine.
- UNESCO ASPnet Slovenije
Delo šol v Unescovi mreži v letu 2020 je bilo zaradi epidemije koronavirusa covid-19 oteženo. Učenci in dijaki so od 16. marca 2020 z redkimi izjemami delali do konca pouka na daljavo, zato določenih projektov v tem obdobju ni bilo mogoče izpeljati. Marsikateri načrtovan projekt, mreženja in medšolska sodelovanja so bili odpovedani ali prestavljeni na kasnejši čas. Takšnih je bilo 14. Kljub temu je šolskim koordinatorjem na Unescovih šolah uspelo izpeljati 46 projektov.

Glavne aktivnosti v letu 2020 so bile:

11. februarja 2020: letno srečanje vodij središč z nacionalnim koordinatorjem za pripravo letnega načrta za delovanje Unescove mreže šol v letu 2020: Sveta Trojica v Slovenskih goricah; predstavitev brošure UNESCO ASP: vodič za članice ASP.

11. februar 2020: Srečanje z ravnatelji in ravnateljicami osnovnih in srednjih šol Unescove mreže za središče ASP za Pomurje, središče ASP za Spodnje Podravje in središče ASP osrednje Štajerske. Predstavitev dela šol v nacionalni Unescovi mreži.

Oktober in november 2020: diseminacija projekta flagship Prihodnosti izobraževanja v vseh središčih ASP (moderatorji vodje Unescovih središč ASP) in na posameznih osnovnih in srednjih šolah (moderatorji šolski koordinatorji).

- UNESCO katedre

Urad za UNESCO je tudi v letu 2020 aktivno spremljal in sodeloval pri dejavnostih vseh treh slovenskih UNESCO kateder: UNESCO katedra za krasoslovje (Univerza v Novi Gorici / ZRC SAZU Institut za raziskovanje krasa), UNESCO katedra odprtih tehnologij za prosto dostopne izobraževalne vire in odprto učenje (Inštitut Jožef Stefan) in UNESCO katedre o zmanjševanju tveganj ob vodnih ujmah (Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo na Univerzi v Ljubljani).

- Svetovni dan filozofije 2020

Svetovni dan filozofije 2020 (19.11.2020) je bil posvečen filozofskemu premišljevanju umetne inteligence. Na okrogli mizi, ki jo je moderiral dr. Tomaž Grušovnik, so se pridružili Cene Bavec, Janez Bregant, Marko Grobelnik, Olga Markič in Luka Omladič ter dijaki Gimnazij Domžale in Novo mesto in študentje Pedagoške fakultete iz Kopra. Temi in razmeram primerno je dogodek potekal na spletu.

- UNESCO-L'OREAL »Za ženske v znanosti«

SNKU in L'OREAL Adria sta že štirinajstič podelili tri nacionalne štipendije „Za ženske v znanosti“, slavnostna podelitev pa je bila zaradi epidemije žal odpovedana. Letošnje nagrajenke, ki so prejele štipendijo v višini 5.000 evrov, so Lara Ulčakar, raziskovalka s področja fizike, Špela Trafela, kemičarka, ki raziskuje na področju nanoznanosti, in Petra Sušjan, ki raziskuje na področju biomedicine.

S slovenskimi nominacijami smo sodelovali tudi na razpisu za nagrade za življenjsko delo L'OREAL-UNESCO »For Women in Science Awards« 2021.

5. TRADICIONALNE PRIREDITVE

Tradicionalne prireditve zaradi epidemije covid-19 niso bile izvedene.

6. POKROVITELJSTVA

(a) UNESCO (ICH)

- Kurentovanje 2020;

(b) SNKU

- Mednarodni festivali in dogodki pod okriljem CIOFF v Sloveniji 2019-2021;

- Noč knjige (23. april);

- 7. Slovenski mladinski literarni festival »Bralnice pod slamnikom«;

- Nacionalni mesec skupnega branja (8. september – 11. oktober);

- »Veščina suhozidne gradnje« - monografija PŠJ

- »Teden umetnosti« 2020

- Dokumentarni film »Približajmo Unescova biosferna območja prebivalcem«

- Poletna šola »Krožna trajnostna prenova stavb kulturne dediščine in kvaliteta bivanja« - Univerza v Ljubljani – Fakulteta za arhitekturo

